

Homo Deus en andere toekomstverhalen

Dag 1

Petra Bolhuis & Theo Meereboer
Maieutiek 2019

www.maieutiek.nl

Yuval Noah Harari

Yuval Noah Harari is een Israëliër historicus.
Tot 2014 was hij een academicus gespecialiseerd in de geschiedenis van de Middeleeuwen.
Daarna bekend door zijn boeken: 'Sapiens' en 'Homo Deus'.
Recent gevolgd door '21 lessen voor de 21ste eeuw'.
Geboren: 24 februari 1976 in Israël

Maieutiek_Harari

Overleven was lange tijd strijd tegen de natuur (Middendorp 1907)

Foto: Jan mulderij.nl

Maieutiek_Harari zomer 2019

Vandaag de dag

1. Onsterfelijkheid,
2. Recht op geluk,
3. "In de eenentwintigste eeuw zal het derde grote project van de mensheid eruit bestaan dat we goddelijke scheppende en vernietigende vermogens zullen verwerven en dat Homo sapiens geüpgraded zal worden naar Homo deus." (58)

Maieutiek_Harari zomer 2019

Homo Deus

Niet alleen goed in overleven, maar nu ook schepper van niet in de evolutie tot stand gekomen mogelijkheden;
Ingrepen in DNA, genetische manipulatie en het (weer) tot leven brengen van eerder uitgeselecteerde of nooit tot stand gebrachte potenties van de natuur.
Dennett; "Wij hebben onszelf gededarwiniseerd."
(In van bacterie tot Bach)

Maieutiek_Harari zomer 2019

Antropoceen

We leven in het antropoceen (Harari gaat uit van al 70.000 jaar) omdat de mens de grootste bron is van ecologische veranderingen.
"Op dit moment is meer dan negentig procent van de grote dieren op de wereld (dieren die meer wegen dan een paar kilo) ofwel mens, ofwel vee."
(H 84)
We hebben al meer invloed dan een ijstijd! De invloed neemt toe omdat we ingrijpen in DNA en omdat we anorganisch leven gaan creëren.

Maieutiek_Harari zomer 2019

Antropoceen, de naam

“Samen met een aantal collega's schreef Crutzen in 2011, ongeveer tien jaar nadat hij met de naam naar voren kwam, het volgende: De term 'Antropoceen' suggereert: 1. dat de aarde nu uit haar huidige geologische tijdvak, dat Holoceen genoemd wordt, wegtrekt, en 2. dat menselijke activiteit grotendeels verantwoordelijk is voor dit vertrek uit het Holoceen, dat wil zeggen, dat de menselijke soort een mondiale geologische kracht op zichzelf is geworden.” (René Bos dwalen in het antropoceen 35)

Maleutiek_Harari zomer 2019

Wat is een algoritme?

“Een **algoritme** (van het Perzische woord *Gaarazmi* : naar de Perzische wiskundige Al-Chwarizmi) is een eindige reeks instructies die vanuit een gegeven begintoestand naar een beoogd doel leidt. Algoritmen staan in beginsel los van computerprogramma's, al worden voor de uitvoering van algoritmen vaak computers gebruikt.” (Wikipedia)

Voorbeeld: een recept voor het koken.

Maleutiek_Harari zomer 2019

De rol van het algoritme

Harari gaat er van uit dat wij onszelf in de moderne wetenschappelijke visie opvatten als (complexe)algoritmen.

“Een algoritme is een methodische reeks stappen die gebruikt kan worden om berekeningen te maken, problemen op te lossen en tot beslissingen te komen. Een algoritme is geen specifieke berekening, maar de methode die gevolgd wordt bij het maken van een berekening.” (H. 95)

Maleutiek_Harari zomer 2019

Mens vertelt verhalen

- Wat is een narratief? Het is het verhaal op basis waarvan feiten in een bepaalde relatie tot elkaar worden gepresenteerd.
- De mens wordt geboren en die situatie is 'normaal'. De toevalligheid van het verleden kan door kennis van de geschiedenis losser worden gemaakt. (het gazon blz. 72 e.v.)

Maleutiek_Harari zomer 2019

Chaos van de tweede orde

“(…) de geschiedenis is ook nog eens een zogenoemd chaotisch systeem van het tweede type. Chaotische systemen komen in twee vormen voor.

1. Chaos van het eerste type is chaos die niet reageert op voorspellingen. Het weer is bijvoorbeeld een chaotisch systeem à la type één. Hoewel het wordt beïnvloed door talloze factoren kunnen we computermodellen bouwen die steeds meer van die factoren meerekenen, zodat we tot steeds betere weersvoorspellingen komen.
2. Chaos van het tweede type is chaos die wél reageert op voorspellingen en dus nooit nauwkeurig voorspeld kan worden.” (Sapiens blz. 259)

Maleutiek_Harari zomer 2019

Narratief en toekomst

Omdat de menselijke toekomst een chaos van de tweede orde is doen verhalen er toe;

1. Homo deus
2. Antropoceen
3. Algoritme

Doel van Harari is ons na laten denken over deze toekomstverhalen, maar hij verliest zichzelf ook in zijn eigen verhaal.

Maleutiek_Harari zomer 2019

Beeldvorming is deel van het narratief

1. https://www.ova.be/cms/cmf/20180521_03521786/werknemers-zien-voorziening-en-digitalisering-redeelb-positief-impact

met de hart app 70% minder vaak op spoedeisende hulp
Trouw 10 mei 2019

Maleutiek_Harari zomer 2019